

ลำดับที่ 20.

16/10/66
/น

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการปลูกป่า
(ไม้ที่ปลูกขึ้นเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้^{ปลูก}นั้นหรือไม่ และ
อยู่ในบังคับกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้หรือกฎหมายว่าด้วย
ป่าสงวนแห่งชาติหรือไม่)

ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา

1. การปลูกป่าในที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ไม้ที่ปลูกขึ้นไม่เป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้น แต่เป็นไม้ในป่าซึ่งไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของเพราะสาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ที่ไม่มีเจ้าของ จึงไม่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติว่าด้วยส่วนควบของทรัพย์สินในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เนื่องจากส่วนควบนั้นจะต้องเป็นส่วนควบของทรัพย์สินที่มีเจ้าของ ส่วนในกรณีที่เป็นการปลูกป่าในที่ราชพัสดุ ซึ่งกระทรวงการคลังเป็นเจ้าของนั้น ไม้ที่ปลูกขึ้นเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้น
2. ไม้สักและไม้อย่างที่ปลูกขึ้นในที่ดินของเอกชน ย่อมเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้น แต่ถ้าเป็นกรณีที่ผู้มีสิทธิเหนือพื้นดินของผู้อื่นใช้สิทธินั้นปลูกไม้สักและไม้อย่างลงไว้ในที่ดินนั้น ไม้ดังกล่าวอาจแยกกรรมสิทธิ์ออกจากที่ดินที่ปลูกไม้นั้นได้
3. การตัดฟันไม้หวงห้ามและการนำไม้นั้นเคลื่อนที่ ต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติป่าไม้ฯ ส่วนการทำไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่ไซ้ไม้หวงตลอดจนการนำไม้นั้นเคลื่อนที่ ต้องอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ
4. ไม้ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติในที่ดินที่บุคคลมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว ไม่ว่าไม้นั้นจะขึ้นก่อนหรือหลังการได้มา ซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองดังกล่าวย่อมเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ไม้นั้นขึ้นอยู่
5. การเปลี่ยนรูปแบบการอนุญาตตามมาตรา 16 และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติฯ จากหนังสืออนุญาตเป็นรูปสัญญาเช่าพื้นที่ป่า จะกระทำมิได้เพราะมาตรา 16 และมาตรา 20 บัญญัติให้กำหนดเงื่อนไขในหนังสืออนุญาต จึงต้องทำเป็นหนังสืออนุญาตและกำหนดเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ

(20)

(20) 508

506 57
27 05 06 16

59
23

ด่วนมาก

ที่ นร ๐๕๐๑/๓๗๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ทำางวังหน้า กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘

เรื่อง หรือปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการปลูกป่า (ไม้ที่ปลูกขึ้นเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้น
หรือไม่ และอยู่ในบังคับกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้อหรือไม่กฎหมายว่าด้วยป่าสงวน
แห่งชาติหรือไม่)

เรียน อธิบดีกรมป่าไม้

- อ้างถึง (๑) หนังสือกรมป่าไม้ คำนวนมาก ที่ กษ ๐๗๐๑/๓๑๕๐๕ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๒๗
(๒) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา คำนวนมาก ที่ นร ๐๕๐๑/๐๕๒
ลงวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๒๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง หรือปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการปลูกป่าตามข้อ ๑๑ แห่งสัมปทาน
ทำไม้ทางห้ามธรรมชาตินอกจากไม้สัก และมาตรา ๑๖ กับมาตรา ๒๐
แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และการปลูกป่าในเขต
ปฏิรูปที่ดินหรือนิคม ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
พ.ศ. ๒๕๑๘ หรือพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑
(ไม้ที่ปลูกขึ้นดังกล่าวจะเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นหรือไม่ และการตัดฟัน
ไม้ดังกล่าวและการนำไม้นั้นเคลื่อนที่จะอยู่ในบังคับของกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้อ
หรือกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติหรือไม่)

ตามหนังสือของกรมป่าไม้ที่อ้างถึง (๑) ใ้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่า

๑. การปลูกป่าในเขตป่าสัมปทานหรือนอกเขตป่าสัมปทานตามข้อ ๑๑ แห่งสัมปทาน
ทำไม้ทางห้ามธรรมชาตินอกจากไม้สัก การปลูกป่าโดยเอกชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติตาม
มาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และการปลูกป่า

(18)

๕๐

ในที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔ และในนิคมตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งราษฎรยังมิได้รับหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ตลอดจนการปลูกป่าในที่ดินสาธารณะประโยชน์หรือที่ดินอื่น ๆ ที่ยังคงมีสภาพเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้มุทธศักราช ๒๔๘๔ นั้น ไม่นับปลูกขึ้นจะเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

๒. ไม่สักและไม่ขำงที่ผู้มีสิทธิในที่ดินหรือมีสิทธิเหนือพื้นดินของผู้อื่นได้ใช้สิทธินั้นปลูกลงไว้ จะเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด

๓. หากไม่ปลูกตามข้อ ๑๑ แห่งสัมปทานฯ และตามมาตรา ๑๖ กับมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ฯ ตามปัญหาประการแรก ไม่เป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้น การตัดไม้ไม่ตลอดจนการนำไม้นั้นเคลื่อนที่ไปใช้ประโยชน์จะอยู่ในบังคับพระราชบัญญัติป่าไม้มั ฯ หรือพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ฯ หรือไม่ เพียงใด

๔. ไม่ขึ้นเองตามธรรมชาติในที่ดินที่บุคคลมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ก่อนหรือหลังการไถมาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินนั้นจะถือว่าเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ไม้นั้นขึ้นอยู่หรือไม่ เพราะเหตุใด

๕. ความที่กรมป่าไม้อนุญาตให้เอกชนปลูกป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และชำระเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ฯ และออกหนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ฯ โดยไม่ต้องชำระค่าธรรมเนียม นั้น หากจะเปลี่ยนรูปแบบการอนุญาตจากหนังสืออนุญาตเป็นรูปสัญญาเช่าพื้นที่ป่า เพื่อทำประโยชน์ต่าง ๆ จะกระทำไ้หรือไม่ เพียงใด

ในการพิจารณาเรื่องนี้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือที่อ้างถึง (๒) ขอให้จัดส่งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาดังกล่าว ดังความแจ้งอยู่แล้ว นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖)ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว มีความเห็นว่า

๑. สำหรับปัญหาประการแรก การปลูกป่าในพื้นที่ดังกล่าวมีทั้งที่เป็นกรณี
การปลูกป่าในที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งไม่มีเจ้าของ และในที่ดินที่เป็นทรัพย์สิน
ของแผ่นดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ ในกรณีที่เป็นการปลูกป่าในที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น
ไม้ที่ปลูกขึ้นไม่เป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้น แต่เป็นไม้ในป่าซึ่งไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ
เพราะสาธารณสมบัติของแผ่นดินเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ที่ไม่มีเจ้าของ จึงไม่อยู่ในบังคับของ
บทบัญญัติว่าด้วยส่วนควบของทรัพย์สินในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เนื่องจากส่วนควบนั้น
จะต้องเป็นส่วนควบของทรัพย์สินที่มีเจ้าของ ส่วนในกรณีที่เป็นการปลูกป่าในที่ราชพัสดุ
ซึ่งกระทรวงการคลังเป็นเจ้าของนั้น ไม้ที่ปลูกขึ้นเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นตาม
มาตรา ๑๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

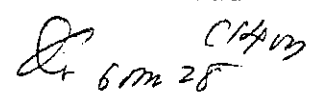
๒. สำหรับปัญหาประการที่สอง ไม้สักและไมยางที่ปลูกขึ้นในที่ดินของ
เอกชน ย่อมเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นตามมาตรา ๑๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ แต่ถ้าเป็นกรณีที่ผู้มีสิทธิเหนือพื้นดินของผู้อื่นใช้สิทธินั้นปลูกไม้สักและไมยางลงไว้
ในที่ดินนั้น ไม้ดังกล่าวอาจแยกกรรมสิทธิ์ออกจากที่ดินที่ปลูกไม้นั้นได้ ตามมาตรา ๑๔๑๐
แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๓. สำหรับปัญหาประการที่สาม แม้ว่าไม้ดังกล่าวที่ปลูกอยู่ในที่ดินส่วนที่เป็น
สาธารณสมบัติของแผ่นดิน จะมีไม้เป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นก็ตาม แต่การตัดฟันไม้
หวางห้ามและการนำไม้นั้นเคลื่อนที่ ต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติป่าไม้ ๔ ส่วนการ
ทำไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติที่มีไม้หวางห้ามตลอดจนการนำไม้นั้นเคลื่อนที่ ก็ต้องอยู่ภายใต้
บังคับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ๔

๔. สำหรับปัญหาประการที่สี่ ไม้ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติในที่ดินที่บุคคล
มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว ไม่ว่าไม้นั้นจะขึ้นก่อนหรือ
หลังการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองดังกล่าว ย่อมเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ไม้นั้น
ขึ้นอยู่ตามมาตรา ๑๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๔. สำหรับปัญหาประการที่ห้า การเปลี่ยนรูปแบบการอนุญาตตามมาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ ฯ จากหนังสืออนุญาตเป็นรูปสัญญาเช่าพื้นที่ป่า จะกระทำมิได้ เพราะมาตรา ๑๖ และมาตรา ๒๐ บัญญัติให้กำหนดเงื่อนไขในหนังสืออนุญาต จึงต้องทำเป็นหนังสืออนุญาตและกำหนดเงื่อนไขตามที่กฎหมายบัญญัติ รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้นำมาพร้อมหนังสือนี้ และในการพิจารณาเรื่องนี้ก็มีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมป่าไม้) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้นำผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบความระเบียบข้อควรปฏิบัติ
จึงเรียนมาเพื่อทราบ

ขอแสดงความนับถือ

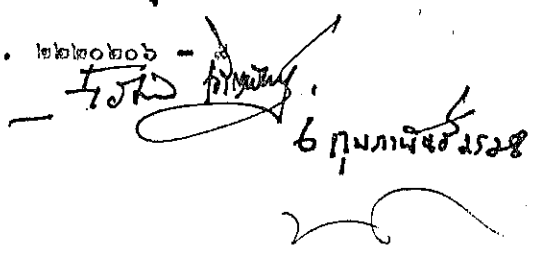
 ๒๕ ๖ ๒๕๖๓

(นายอมร จันทรมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขาธิการกรม

โทร. ๒๒๒๐๒๐๖ -

 ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓

บันทึก

เรื่อง ทารือปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการปลูกป่า ตามข้อ ๑๙ แห่งสัมปทาน
ทำไม้หวงห้ามธรรมชาตินอกจากไม้สัก และมาตรา ๑๖ กับมาตรา ๒๐
แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๙ และการปลูกป่า
ในเขตปฏิรูปที่ดินหรือนิคม ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๒ หรือพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ
พ.ศ. ๒๕๑๑ (ไม้ที่ปลูกขึ้นทั้งกล่าวจะเป็นส่วนความกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้น
หรือไม่ และการตัดฟันไม้ทั้งกล่าวและการนำไม้นั้นเคลื่อนที่จะอยู่ในบังคับ
ของกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้หรือกฎหมายว่าด้วยป่าสงวนแห่งชาติหรือไม่)

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือ ล่วนมุด ที่ กษ ๐๗๐๗/๓๑๔๐๔ ลงวันที่ ๑๕
ธันวาคม ๒๕๒๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า เนื่องจากรัฐบาลมี
นโยบายส่งเสริมให้เอกชนปลูกป่าให้กว้างขวางยิ่งขึ้น กรมป่าไม้จึงกำหนดให้เอกชน
ทำการปลูกป่า ๔ ลักษณะ คือ

๑. การปลูกป่าตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ ซึ่งกำหนดให้ผู้รับสัมปทาน
ปลูกป่าทดแทนไม้ที่ทำออกตามเงื่อนไขสัมปทานข้อ ๑๙^(๑) โดยปลูกในเขตป่าสัมปทาน

(๑) ข้อ ๑๙. ตลอดระยะเวลาสัมปทานนี้ ผู้รับสัมปทานมีหน้าที่ปลูกต้นไม้
บำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกและที่ขึ้นอยู่แล้วในป่าสัมปทาน และบำรุงรักษาป่าสัมปทานด้วยค่า
ใช้จ่ายของผู้รับสัมปทาน ทั้งนี้ ตามวิธีการที่กรมป่าไม้กำหนด รวมทั้งชนิดของต้นไม้
ที่กำหนดให้ปลูกด้วย

ในกรณีที่กรมป่าไม้เห็นว่าไม่มีความจำเป็นจะต้องให้ผู้รับสัมปทาน
ปลูกต้นไม้ในเขตป่าสัมปทานแปลงใดทั้งหมดหรือแต่บางส่วนที่กำหนดให้ผู้รับสัมปทานทำไม้
กรมป่าไม้จะสั่งให้ยกเลิกการปลูกต้นไม้ในป่าสัมปทานแปลงนั้นเท่าที่เห็นว่าไม่จำเป็นจะต้องปลูกก็ได้
ในกรณีเช่นว่านี้กรมป่าไม้จะได้อำนาจให้ผู้รับสัมปทานปลูกต้นไม้และบำรุงรักษาต้นไม้ที่ปลูกในป่า
อื่นนอกเขตป่าสัมปทานแทนได้ แต่ต้องไม่เดินเนื้อที่ในเขตป่าสัมปทานที่ไม่จำเป็นต้องปลูก

การปฏิบัติตามความในวรรคสอง ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับสัมปทานพ้นจากหน้าที่
ที่จะต้องบำรุงรักษาต้นไม้ที่ขึ้นอยู่แล้วในป่าสัมปทานและบำรุงรักษาป่าสัมปทานตามที่กำหนดไว้ใน
วรรคหนึ่ง

หรือนอกเขตป่าสงวน

๒. การปลูกป่าโดยเอกชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นการชั่วคราว เพื่อการปลูกป่าตามมาตรา ๑๖^(๒) แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๙ หรือตามหนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามมาตรา ๒๐^(๓) แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๙

๓. การปลูกป่าในที่ดินของรัฐที่นำไปจัดให้ราษฎรเช่าอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๔ หรือในที่ดินที่จัดเป็นนิคมตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ซึ่งราษฎรยังมีได้รับหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ตลอดถึงการปลูกป่าในที่ดินสาธารณะประโยชน์หรือที่ดินอื่น ๆ ที่ยังคงมีสภาพเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

(๒) มาตรา ๑๖ อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลใดเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้เป็นการชั่วคราวภายในระยะเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาต

ถ้าการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติตามวรรคหนึ่งเป็นการอนุญาตแก่บุคคลผู้ได้รับอนุญาตให้ทำการใด ๆ เกี่ยวกับการทำงานเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยการทำเหมืองแร่ หรือให้ขุดดินขาวหรือทำการระเบิดและขอยหินตามประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ผู้รับอนุญาตนั้นได้รับยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตเก็บหาของป่าและไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงของป่าตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับแร่ ดินขาว หรือหิน แล้วแต่กรณี

(๓) มาตรา ๒๐ ในกรณีป่าสงวนแห่งชาติแห่งใดมีสภาพเสื่อมโทรมไม่มีค่าเหลืออยู่เป็นส่วนใหญ่ และป่าสงวนแห่งชาตินั้นไม่อาจกลับฟื้นคืนดีใจเองตามธรรมชาติ อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลใดทำการบำรุงป่า หรือปลูกสร้างสวนป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาตินั้นได้ภายในระยะเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาต

๔. การปลูกป่าในที่ดินที่บุคคลมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตาม
ประมวลกฎหมายที่ดิน

อย่างไรก็ดี แนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้เอกชนปลูกป่า ยังมีปัญหา
กฎหมายอยู่หลายประการ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้มีความเห็นขัดแย้งกัน กล่าวคือ

ฝ่ายที่หนึ่ง เห็นว่า หากตีความว่าไม้ยืนต้นที่ปลูกขึ้นในที่ดินตามข้อ ๑
ข้อ ๒ และข้อ ๓ ไม่เป็นส่วนควบของที่ดินตามมาตรา ๑๐๔ (๔) แห่งประมวลกฎหมายแพ่ง
และพาณิชย์ ไม้ที่ปลูกขึ้นก็หลุดพ้นจากการควบคุมตามพระราชบัญญัติป่าไม้ เพราะกฎหมาย
ว่าด้วยการป่าไม้บังคับไม่ถึง ผู้ปลูกป่าในพื้นที่ดังกล่าวชอบที่จะตัดฟันนำไม้ที่ปลูกเคลื่อนย้าย
ไปใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติป่าไม้

ฝ่ายที่สอง เห็นว่า การที่ไม้นั้นจะเป็นส่วนควบของที่ดินที่ปลูกไม้นั้น
หรือไม่ก็ตาม ก็ไม่มีผลในทางกฎหมายทำให้ไม้นั้นหลุดพ้นไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย
ว่าด้วยการป่าไม้ เพราะไม่มีกฎหมายใดบัญญัติรับรองไว้แต่ประการใด แต่การเป็นส่วนควบ
ทำให้มีผลทางกฎหมายตามมาตรา ๑๐๗ วรรคสอง (๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
กล่าวคือ ใคร เป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยมามีกรรมสิทธิ์ในบรรดาส່วนควบทั้งหลายของทรัพย์สิน
ตามกฎหมายมาตรา ๑๐๔ เป็นเพียงบุคคลอื่นในกรณีส่วนควบตามมาตรา ๑๐๗ วรรคหนึ่ง

(๔) มาตรา ๑๐๔ ทรัพย์สินซึ่งติดกับที่ดินหรือติดกับโรงเรือนเพียงชั่วคราว
ย่อมไม่กลายเป็นส่วนควบ วิธีอย่างเดียวกันนี้ย่อมใช้บังคับแก่โรงเรือนหรือการปลูกสร้าง
อย่างอื่น อันมีลักษณะเช่นนี้และอันมีลักษณะนี้ปลูกสร้างไว้ในที่ดินนั้น

(๕) มาตรา ๑๐๗ ส่วนควบของทรัพย์สินนั้น คือ ส่วนซึ่งว่าโดยสภาพแห่งทรัพย์สิน
หรือจารีตประเพณีแห่งท้องถิ่น ย่อมเป็นสาระสำคัญในความเป็นอยู่ของทรัพย์สินนั้น และไม่อาจ
จะแยกจากกันได้นอกจากจะทำลาย หรือทำบุบสลาย หรือทำให้ทรัพย์สินนั้นเปลี่ยนแปลงรูปทรง
ใคร เป็นเจ้าของทรัพย์สินใด ย่อมมีกรรมสิทธิ์ในบรรดาส່วนควบทั้งหลาย
ของทรัพย์สินนั้น

แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เท่านั้น หากตีความว่าไม้ที่ปลูกขึ้นไม่เป็นส่วนความ
ของที่ดินที่ปลูกไม้นั้นตามมาตรา ๑๐๘ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม้ที่ปลูก
ก็จะเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ปลูกไม้นั้น แต่ต้องอยู่ภายใต้บังคับในเรื่องกรรมสิทธิ์ตาม
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๓๖ (๖) ซึ่งบัญญัติให้เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิ
จำหน่ายใช้สอยที่ดินและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนได้ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้บังคับ
แห่งกฎหมาย ดังนั้น เมื่อกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ได้บัญญัติควบคุมการตัดฟันทำไม้
และการนำไม้เคลื่อนที่ออกจากป่าต้องรับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ การตัดฟัน
ทำไม้ที่ปลูกในที่ดินตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ซึ่งยังคงเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้
และการนำไม้นั้นเคลื่อนที่ ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ทั้งสิ้น
กรมป่าไม้จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหากฎหมาย
ดังต่อไปนี้

- (๑) การปลูกป่าในที่ดินตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ ไม้ที่ปลูกขึ้น
จะเป็นส่วนความกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- (๒) ไม้สักและไม้อย่างที่มีสิทธิในที่ดินหรือมีสิทธิเหนือพื้นดินของผู้อื่น
ได้ใช้สิทธินั้นปลูกลงไว้ จะเป็นส่วนความกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
- (๓) หากไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวตามข้อ ๑ และข้อ ๒ ไม่เป็น
ส่วนความกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้น การตัดฟันไม้ตลอดจนการนำไม้นั้นเคลื่อนที่ไปใช้ประโยชน์
จะอยู่ในบังคับพระราชบัญญัติป่าไม้ หรือพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ หรือไม่ เพียงใด

(๖) มาตรา ๑๓๓๖ ภายในบังคับแห่งกฎหมาย เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิ
ใช้สอยและจำหน่ายทรัพย์สินของตนและได้ซึ่งกอบผลแห่งทรัพย์สินนั้น กับทั้งมีสิทธิที่ดิน
และเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนจากบุคคลผู้ไม่มีสิทธิจะยึดถือไว้ และมีสิทธิชักชวนมิให้ผู้อื่น
สอดเข้าเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินนั้นโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

(๔) ไม่ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติในที่ดินที่บุคคลมีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ก่อนหรือหลังการไถมาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น จะถือว่าเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ไม่นั้นขึ้นอยู่หรือไม่ เพราะเหตุใด

(๕) ตามที่กรมป่าไม้อนุญาตให้เอกชนปลูกป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และชำระเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๙ และออกหนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๙ โดยไม่คงค่าธรรมเนียม นั้น หากจะเปลี่ยนรูปแบบการอนุญาตจากหนังสืออนุญาตเป็นรูปสัญญาเช่าพื้นที่ป่า เพื่อทำประโยชน์ต่าง ๆ จะกระทำได้หรือไม่ เพียงใด ถ้าอยู่ในรูปสัญญาเช่า ก็จะสามารถกำหนดเงื่อนไขตามความประสงค์ของคู่สัญญาได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาทั้งกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมป่าไม้) แล้ว มีความเห็นดังนี้

(๑) สำหรับปัญหาประการแรก การปลูกป่าตามข้อ ๑ ข้อ ๒ และข้อ ๓ มีทั้งที่เป็นกรณีการปลูกป่าในที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งไม่มีเจ้าของ เช่น ที่ดินรกร้างว่างเปล่าในเขตป่าสัมปทานและเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น และการปลูกป่าในที่ดินที่เป็นทรัพย์สินของแผ่นดินซึ่งเป็นที่ราชพัสดุ เช่น ที่ดินของรัฐในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม เป็นต้น ในกรณีที่เป็นการปลูกป่าในที่ดินที่เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ซึ่งเป็นทรัพย์สินนอกพาณิชย์ตามมาตรา ๑๐๖^(๗) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ นั้น ไม้ที่ปลูกขึ้นไม่เป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้น เพราะสาธารณสมบัติของแผ่นดินซึ่งเป็น

(๗) มาตรา ๑๐๖ ทรัพย์สินนอกพาณิชย์ ได้แก่ทรัพย์สินที่ไม่สามารถถือเอาได้ และทรัพย์สินที่ไม่โอนให้กันได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

ทรัพย์สินนอกพาณิชย์ไม่อยู่ในบังคับของบทบัญญัติว่าด้วยส่วนควบของทรัพย์สินในมาตรา ๑๐๗^(๔)
 มาตรา ๑๐๔^(๕) และมาตรา ๑๐๕^(๖) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
 เนื่องจากเป็นทรัพย์สินที่ไม่มีเจ้าของ แต่ส่วนควบนั้นหมายความว่าความถึงกรณีทรัพย์สินที่มีเจ้าของ
 ตามมาตรา ๑๐๗ วรรคสอง^(๗) ที่บัญญัติว่า "ใครเป็นเจ้าของทรัพย์สินอันใด
 ย่อมมีกรรมสิทธิ์ในบรรดาส่วนควบทั้งหลายของทรัพย์สินนั้น" ไม่ถึงกล่าวจึงเป็น
 "ไม้ในป่า" หรือ "ไม้ในป่าสงวนแห่งชาติ" ซึ่งไม่มีผู้ใดเป็นเจ้าของ ส่วนในกรณีที่เป็น
 การปลูกป่าในที่ดินที่เป็นทรัพย์สินของแผ่นดินซึ่งเป็นพระราชพัสดุ นั้น พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ
 พ.ศ. ๒๕๑๔ มาตรา ๕^(๘) บัญญัติว่า "ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์
 ที่ราชพัสดุ" ที่ราชพัสดุจึงเป็นทรัพย์สินที่มีเจ้าของ ฉะนั้น ไม้ที่ปลูกขึ้นบนที่ดินซึ่งเป็น
 ที่ราชพัสดุจึงเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นตามมาตรา ๑๐๔^(๙) แห่งประมวลกฎหมาย
 แพ่งและพาณิชย์

(๔) ไปรกฎเชิงอรรถ (๕) หน้า ๓

(๕) มาตรา ๑๐๔ ไม่ยืนยัน นับว่าเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้น
 ไม่ล้มลุกและชั่วอายุชาติอื่นจะเก็บเกี่ยวรังผลโคกคราวหนึ่งหรือ
 หลายคราวค่อย ย่อมไม่เป็นส่วนควบกับที่ดิน และนับว่าเป็นสังหาริมทรัพย์ด้วย

(๖) ไปรกฎเชิงอรรถ (๕) หน้า ๔

(๗) ไปรกฎเชิงอรรถ (๕) หน้า ๓

(๘) มาตรา ๕ ให้กระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ราชพัสดุ

อาลา อาลา

(๙) ไปรกฎเชิงอรรถ (๕)

(๒) สำหรับปัญหาประการที่สอง แม้ว่าไม้สักและไม้ยางที่ขึ้นอยู่ในที่ดินที่มีเจ้าของจะเป็นไม้หวงห้ามธรรมดาตามมาตรา ๙(๑๔) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งการทำไม้ดังกล่าวจะต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่หรือได้รับสัมปทานตาม มาตรา ๑๑(๑๕) แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย

(๑๔) มาตรา ๙ ไม้สักและไม้ยางทั่วไปในราชอาณาจักรไม่ว่าจะขึ้นอยู่ที่ใดเป็นไม้หวงห้ามประเภท ก. ไม้ชนิดอื่นในป่าจะให้เป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

การเพิ่มเติมหรือเพิกถอนชนิดไม้ หรือเปลี่ยนแปลงประเภทไม้หวงห้าม ที่ให้มีพระราชกฤษฎีกากำหนดไว้แล้วก็ดี หรือจะกำหนดไม้ชนิดใดเป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ขึ้นในท้องที่ใด นอกจากท้องที่ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดตามความในมาตราก่อนแล้วนั้น ก็ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

พระราชกฤษฎีกาซึ่งตราขึ้นตามความในวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้ใช้บังคับได้เมื่อพ้นกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๑๕) มาตรา ๑๑ ผู้ใดทำไม้ หรือเจาะ หรือสับ หรือเผา หรือทำ อันตรายด้วยประการใด ๆ แก่ไม้หวงห้าม ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือได้รับสัมปทานตามความในพระราชบัญญัติ และต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในกฎกระทรวง หรือในการอนุญาต

การอนุญาตนั้น พนักงานเจ้าหน้าที่เมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีแล้ว จะอนุญาตให้ผู้ใดโดยให้ผู้นั้นได้รับอนุญาตเสียเงินค่าผูกขาดให้แก่รัฐบาลตามจำนวนที่ รัฐมนตรีกำหนดก็ได้

การอนุญาตโดยวิธีผูกขาดหรือให้สัมปทานสำหรับการทำไม้พื้นหรือไม้ เมาถ่านไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม ให้กระทำได้เฉพาะในเขตป่าที่ทางไกลและกันดาร หรือเฉพาะการทำไม้ชนิดที่มีค่าหรือหายาก

การพิจารณาขออนุญาตผูกขาด หรือสัมปทาน ตามความในวรรคก่อน ให้กระทำโดยคณะกรรมการซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง

พระราชบัญญัติป่าไม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๔๔ ก็ตาม แต่ไม้ที่ขึ้นอยู่ในที่ดินที่มีเจ้าของ
กองอยู่ในบังคับของบทบัญญัติว่าด้วยสวนควมของทรัพย์สินในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ฉะนั้น
ถ้าเป็นการปลูกไม้สักและไม้ยางในที่ดินของเอกชน ไม่ถึงกล่าวนับว่าเป็นสวนควมกับที่ดิน
ที่ปลูกไม้นั้นตามมาตรา ๑๐๔(๑๖) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แต่ตามปัญหา
ที่หาหรือมานี้ มีกรณีที่มีสิทธิเหนือพื้นดินของผู้อื่นใช้สิทธินั้นปลูกไม้สักและไม้ยางลงไว้
ในที่ดินนั้น ฉะนั้น ไม่ถึงกล่าวจึงแยกกรรมสิทธิ์ออกจากที่ดินที่ปลูกไม้นั้นได้ตาม
มาตรา ๑๔๑๐(๑๗) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๓) สำหรับปัญหาประการที่สาม แม้ว่าไม้ที่ขึ้นอยู่ในที่สาธารณสมบัติ
ของแผ่นดินตามข้อ ๑ และข้อ ๒ จะไม่ใช่สวนควมกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นก็ตาม แต่ถ้าไม้นั้น
เป็นไม้วงห้ามตามพระราชบัญญัติป่าไม พุทธศักราช ๒๔๔๔ แล้ว การตัดฟันไม้ดังกล่าว
ไม่ว่าจะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติหรือไม่ ตลอดจนการนำไม้นั้นเคลื่อนที่ ต้องอยู่ภายใต้
บังคับพระราชบัญญัติป่าไม พุทธศักราช ๒๔๔๔ ซึ่งใช้บังคับกับไม้วงห้ามทุกชนิดในป
สวนการพาไม้ที่มีไซในหวงห้ามตลอดจนการนำไม้นั้นเคลื่อนที่ ถ้าเป็นไม้ในเขตป่าสงวน
แห่งชาติ ก็ต้องอยู่ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ ซึ่งบัญญัติ
ควบคุมและรักษาไม้ในป่าสงวนแห่งชาติที่มีไซในหวงห้าม

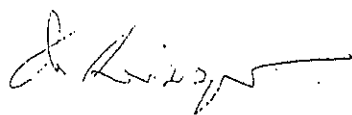
(๔) สำหรับปัญหาประการที่สี่ ที่ดินที่บุคคลใดมาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิ
ครอบครองโดยได้มาซึ่งหรือได้รับสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดินแล้ว เป็นที่ดินที่มี
เจ้าของและพ้นสภาพจากการเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม พุทธศักราช ๒๔๔๔

(๑๖) โปรดดูเชิงอรรถ (๔) หน้า ๖

(๑๗) มาตรา ๑๔๑๐ เจ้าของที่ดินอาจก่อให้เกิดสิทธิเหนือพื้นดินเป็นคุณ
แก่บุคคลอื่น โดยให้บุคคลนั้นมีสิทธิเป็นเจ้าของโรงเรือน สิ่งปลูกสร้าง หรือสิ่งเพาะปลูก
บนดิน หรือใช้ดินนั้น

มาตรา ๔ (๑) (๑๔) ที่บัญญัติว่า "ป่า" หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลไถ่มา
ตามกฎหมายที่ดิน ฉะนั้น ไม่ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติในที่ดินนั้น ไม่ว่าจะขึ้นก่อนหรือหลัง
การไถ่มาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองดังกล่าว ย่อมเป็นส่วนความกับที่ดินที่ไม่ขึ้นอยู่
ตามมาตรา ๑๐๔ (๑๕) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

(๕) สำหรับปัญหาประการที่ห้า การเปลี่ยนรูปแบบการอนุญาตตาม
มาตรา ๑๖ (๒๐) และมาตรา ๒๐ (๒๑) แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
จากหนังสืออนุญาตเป็นรูปสัญญาเช่าพื้นที่ป่า จะกระทำมิได้ เพราะมาตรา ๑๖ และ
มาตรา ๒๐ บัญญัติให้กำหนดเงื่อนไขในหนังสืออนุญาต จึงต้องทำเป็นหนังสืออนุญาต
และกำหนดเงื่อนไขตามที่กฎหมายบัญญัติ

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กรุงเทพฯ ๒๕๒๔

(๑๔) มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

(๑) "ป่า" หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลไถ่มาตามกฎหมาย
ที่ดิน

ฯลฯ ฯลฯ

(๑๕) ไปรกฎเชิงอรรถ (๕) หน้า ๖

(๒๐) ไปรกฎเชิงอรรถ (๒) หน้า ๒

(๒๑) ไปรกฎเชิงอรรถ (๓) หน้า ๒

(1)

506/2554
เรื่อง...
ที่...
438
...
...
...

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
รับที่ ๔๔/4
วันที่ 19 / 81 / ๔๔
เวลา 18.28 น.

๓๕
๑๕๓๓.๑

ค.ร.น.น.น.

ที่ กษ 0707/31404

กรมป่าไม้

ถนนพหลโยธิน ถนน. 10900

๑๙ ธันวาคม 2527

เรื่อง การส่งเสริมให้เอกชนปลูกป่า

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสัมปทานทำไม้ทองหุ้มธรรมชาติ นอกจากไม้สัก จำนวน 1 ฉบับ

เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้เอกชนปลูกป่าให้กว้างขวางยิ่งขึ้น กรมป่าไม้จึงกำหนดให้เอกชนทำการปลูกป่า 4 ลักษณะ คือ

1. การปลูกป่าตามเงื่อนไขสัมปทานทำไม้ ซึ่งกำหนดให้ผู้รับสัมปทานปลูกป่าทดแทนไม้ที่ทำการออกตามเงื่อนไขสัมปทานข้อ 17 โดยปลูกในเขตป่าสัมปทานหรือนอกเขตป่าสัมปทาน
2. การปลูกป่าโดยเอกชนในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นการชั่วคราว เพื่อการปลูกป่า ตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 หรือหนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 แล้วแต่กรณี
3. การปลูกป่าในที่ดินของรัฐที่นำไปจัดให้ราษฎรเข้าไปอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 หรือที่ดินที่จัดเป็นนิคมตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 ซึ่งราษฎรยังมิได้รับหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ตลอดจนการปลูกในที่ดินสาธารณะประโยชน์ หรือที่ดินอื่น ๆ ที่ยังคงมีสภาพเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้
4. การปลูกป่าในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดินของเอกชน แต่แนวทางปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้เอกชนปลูกป่า ยังมีปัญหากฎหมายอยู่หลายประการ ซึ่งเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้มีความเห็นขัดแย้งกัน กล่าวคือ

นำไม้ที่ปลูกเคลื่อนย้ายไปใช้ประโยชน์ได้โดยไม่ต้องรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติป่าไม้

ฝ่ายที่สอง เห็นว่าการที่ไม้จะเป็นส่วนควบของที่ดินที่ปลูกไม้นั้นหรือไม่ก็ตาม แต่ไม้มิใช่ผลในทางกฎหมายทำให้ไม้เป็นผลพลได้ซึ่งค้ำของกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ เพราะไม่มีกฎหมายใดบัญญัติรับรองไว้แต่ประการใด แต่การเป็นส่วนควบทำให้เป็นผลในทางกฎหมายตามมาตรา 107 วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ คือใครเป็นเจ้าของทรัพย์สินโดยมีกรรมสิทธิ์ในบรรดาสวนสวน หักหลายของทรัพย์สินนั้น บทบัญญัติมาตรา 109 เป็นเพียงบทยกเว้นในเรื่องส่วนควบตามมาตรา 107 วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เท่านั้น หากตีความว่าไม้ที่ปลูกขึ้นไม่เป็นส่วนควบของที่ดินที่ปลูกไม้นั้นตามมาตรา 109 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ไม้ที่ปลูกก็จะเป็นกรรมสิทธิ์ของปลูกไม้นั้น แต่ต้องอยู่ภายใต้บังคับในเรื่องกรรมสิทธิ์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1336 ซึ่งมีบัญญัติให้เจ้าของทรัพย์สินมีสิทธิจำหน่ายใช้สอยติดตามและเอาคืนซึ่งทรัพย์สินของตนได้ แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมาย ดังนั้น เมื่อกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ได้บัญญัติควบคุมการตัดฟันทำไม้และการนำไม้เคลื่อนที่ออกจากป่าต้องรับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ การตัดฟันทำไม้ที่ปลูกในที่ดินตามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ซึ่งยังคงเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ และการนำไม้นั้นเคลื่อนที่จึงต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการป่าไม้ทั้งสิ้น

กรมป่าไม้จึงขอเรียนหารือกฎหมายเพื่อโปรดพิจารณาวินิจฉัยตีความตามประเด็น

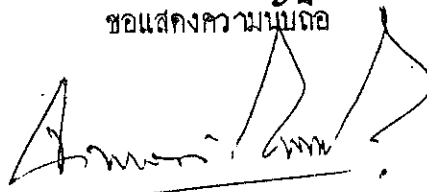
ต่อไปนี้

1. การปลูกป่าในพื้นที่ตามข้อ 1 ข้อ 2 และข้อ 3 ไม้ที่ปลูกขึ้นจะเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
2. ไม้สักและไม้อย่างที่มีสิทธิในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิเหนือพื้นดินของผู้อื่นได้ใช้สิทธินั้นปลูกลงไว้ จะเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้นหรือไม่ เพราะเหตุใด
3. หากไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวตามข้อ 1 และ 2 ไม่เป็นส่วนควบกับที่ดินที่ปลูกไม้นั้น การตัดฟันไม้ตลอดจนการนำไม้นั้นเคลื่อนที่ไปใช้ประโยชน์จะอยู่ในข่ายบังคับตามพระราชบัญญัติป่าไม้หรือพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ หรือไม่ เพียงใด
4. ไม้ที่ขึ้นเองตามธรรมชาติในที่ดินกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ก่อนหรือหลังการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองในที่ดินนั้นจะถือว่าเป็นส่วนควบกับที่ดินที่ไม้นั้นขึ้นอยู่หรือไม่ เพราะเหตุใด
5. ตามที่กรมป่าไม้อนุญาตให้เอกชนปลูกป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยออกหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และชำระเงินค่าธรรมเนียมตามมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 และหนังสืออนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 โดยไม่ต้องชำระ

ค่าธรรมเนียม หากจะเปลี่ยนรูปแบบการอนุญาตจากหนังสืออนุญาตเป็นรูปสัญญาเช่าพื้นที่ป่า เพื่อทำประโยชน์
ต่าง ๆ จะกระทำได้อหรือไม่ เพียงใด ถ้าทำในรูปสัญญาได้ ก็จะสามารถกำหนดเงื่อนไขตามความประสงค์
ของคู่สัญญาได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาวินิจฉัยความตามประเด็นดังกล่าวข้างต้น เพื่อกรมป่าไม้
จักได้ดำเนินการให้บรรดาเป้าหมายในการส่งเสริมให้เอกชนปลูกป่าต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอานงค์ โพธิ์สาโร)

อธิบดีกรมป่าไม้

กองนิติการ

โทร. 5795268

ด.จ. 6

 19 / 10 / 29